Контрольна робота. Лексична норма і фразеологія

45 хв · 12 балів · 4 рівні

Варіант 1

Прізвище, ім'я _____ Клас _____ Дата _____

Початковий рівень (3 б.)

1. У якому словосполученні порушено лексичну сполучуваність? (0,5 б.)

А) мілкі гроші
Б) прочитати книжку
В) бездонне небо
Г) близько ста тисяч слів

2. У якому реченні слово зірка вжито в значенні «дуже відома людина»? (0,5 б.)

А) Вночі яскраво світила одна зірка.
Б) Лише одне відео зробило дівчину зіркою Інтернету.
В) Зірки на небі приваблюють своєю красою й таємничістю.
Г) Накреслити зірку можна кількома способами.

3. У якому рядку подано антоніми? (0,5 б.)

А) коса і коса
Б) промінь і пломінь
В) радість і щастя
Г) пекло і рай

4. У якому рядку подано омоніми? (0,5 б.)

А) незгоди і знегоди
Б) клубок ниток і клубок пари
В) луг «угіддя для сінокосу» і луг «хімічна речовина»
Г) розпещений і розбещений

5. У якому рядку всі слова власне українські? (0,5 б.)

А) віхола, людина, латаття
Б) повінь, акаунт, квапитися
В) футбол, бентежний, відтак
Г) крадькома, графіті, гай

6. Який фразеологізм має значення «перебільшувати»? (0,5 б.)

А) права рука
Б) робити з мухи вола
В) мокрим рядном накрити
Г) брати за душу

Середній рівень (3 б.)

7. Установіть відповідність між видом лексики та прикладом. (1 б.) Кожну літеру можна використати лише один раз, одна літера зайва.

1. екзотизми 2. пуризми 3. арготизми 4. просторічні слова	А. верба Б. бовдур В. кімоно Г. морзуля Д. хитник замість маятник

8. Оберіть усі словосполучення, у яких порушено лексичну сполучуваність. (1 б.) Оберіть усі правильні відповіді.

А) розповсюджувати інформацію
Б) святкувати свято
В) особове життя
Г) близько ста тисяч слів
Д) бездонне небо
Е) прочитати книжку

9. Розташуйте речення так, щоб утворився зв'язний текст про омоніми. (1 б.) Розташуйте в правильному порядку.

А) Омоніми поділяються на повні й неповні.
Б) Неповні омоніми збігаються лише в частині граматичних форм.
В) Слова, однакові за звучанням, але зовсім різні за значенням, називаються омонімами.
Г) Повні омоніми збігаються в усіх граматичних формах.

Достатній рівень (3 б.)

10. Установіть відповідність між фразеологізмом і його видом за будовою. (1,5 б.) Кожну літеру можна використати лише один раз, одна літера зайва.

1. точити ляси 2. зробити з мухи слона 3. брати участь 4. На безлюдді й Хома чоловік	А. фразеологічна єдність Б. фразеологічне зрощення В. фразеологічний вираз Г. фразеологічне сполучення Д. фразеологічний синонім

11. Яке твердження про лексику української мови правильне? (1,5 б.)

А) Запозичені слова ввійшли в українську лише з російської мови.
Б) Слова віхола, людина й латаття є запозиченими.
В) Слова футбол, сюрприз і графіті належать до власне української лексики.
Г) Власне українська лексика складається зі слів, що виникли на теренах України в процесі формування й розвитку мови.

Високий рівень (3 б.)

12. Установіть відповідність між реченням із помилкою та нормою, яку порушено. (3 б.)

Кожну літеру можна використати лише один раз, одна літера зайва.

1. На стадіоні зібралося біля ста тисяч глядачів. 2. У школі відкрилася вільна вакансія вчителя. 3. Бабуся розповіла нам цікаву розповідь про дитинство. 4. У біжучому місяці в нас багато справ.	А. використання російських слів замість українських Б. порушення лексичної сполучуваності В. плеоназм Г. тавтологія Д. слова-паразити

Варіант 2

Прізвище, ім'я _____ Клас _____ Дата _____

Початковий рівень (3 б.)

1. У якому словосполученні порушено лексичну сполучуваність? (0,5 б.)

А) прочитати книжку
Б) бездонне небо
В) поширювати чутки
Г) особове життя

2. У якому реченні слово пік вжито в значенні «час найбільшого навантаження»? (0,5 б.)

А) Команда альпіністів зійшла на пік Тараса Шевченка.
Б) З піка відкривався чудовий краєвид.
В) У години пік курсуватиме додатковий автобус.
Г) Альпіністи сфотографували найвищий пік хребта.

3. У якому рядку подано антоніми? (0,5 б.)

А) жорстокий і ніжний
Б) коса і коса
В) веселитися і радіти
Г) уява і уявлення

4. У якому рядку подано пароніми? (0,5 б.)

А) кран «пристрій для води» і кран «підйомний механізм»
Б) талан і талант
В) клубок ниток і клубок болю
Г) стигнути «достигати» і стигнути «холонути»

5. У якому рядку всі слова запозичені? (0,5 б.)

А) футбол, гай, акаунт
Б) акаунт, повінь, сюрприз
В) людина, графіті, акаунт
Г) сюрприз, графіті, футбол

6. Який фразеологізм має значення «дуже давно»? (0,5 б.)

А) мороз іде поза спиною
Б) бути на сьомому небі
В) за царя Гороха
Г) як сніг на голову

Середній рівень (3 б.)

7. Установіть відповідність між видом лексики та прикладом. (1 б.) Кожну літеру можна використати лише один раз, одна літера зайва.

1. екзотизми 2. пуризми 3. арготизми 4. просторічні слова	А. калина Б. хаза В. летовище замість аеродром Г. роззява Д. фазенда

8. Оберіть усі словосполучення, у яких порушено лексичну сполучуваність. (1 б.) Оберіть усі правильні відповіді.

А) біля ста тисяч слів
Б) поширювати чутки
В) розповсюджувати новини
Г) розповсюджувати листівки
Д) мілкі гроші
Е) близько одинадцятої години

9. Розташуйте речення так, щоб утворився зв'язний текст про пароніми. (1 б.) Розташуйте в правильному порядку.

А) Ці два слова легко сплутати.
Б) Пароніми, як і омоніми, використовують для створення каламбурів.
В) Пароніми є словами, дуже подібними за звучанням, але не тотожними.
Г) Наприклад, небагатьма звуками різняться пароніми промінь і пломінь.

Достатній рівень (3 б.)

10. Установіть відповідність між фразеологізмом і його видом за будовою. (1,5 б.) Кожну літеру можна використати лише один раз, одна літера зайва.

1. пекти раків 2. пальцем не ворухнути 3. досада бере 4. У степу й хруш м'ясо	А. фразеологічне сполучення Б. фразеологічний вираз В. лексичний синонім Г. фразеологічне зрощення Д. фразеологічна єдність

11. Яке твердження про лексику української мови правильне? (1,5 б.)

А) Слова іншомовного походження, наприклад акаунт і сюрприз, ввійшли в українську з інших мов.
Б) Вислів біжучий рік є нормативним українським словосполученням.
В) Слова гай, повінь і бентежний є запозиченими.
Г) Власне українська лексика не засвідчена в історичних пам'ятках.

Високий рівень (3 б.)

12. Установіть відповідність між реченням із помилкою та нормою, яку порушено. (3 б.) Кожну літеру можна використати лише один раз, одна літера зайва.

1. Хлопці розповсюджували по школі новини. 2. З довідки слідує, що учень хворів.	А. калькування російських слів і словосполучень

3. Тато розповів нам дивовижну розповідь про море. 4. Я, так би мовити, не знаю, так би мовити, що відповісти.	Б. уживання фразеологізму в невластивому значенні В. тавтологія Г. порушення лексичної сполучуваності Д. слова-паразити

Джерела:

- Українська мова (Авраменко) 10 клас 2018, с. 19
- Українська мова (Авраменко) 10 клас 2018, с. 27, 28
- Українська мова (Ворон, Солопенко) 10 клас, с. 163, 164
- Українська мова (Голуб, Новосьолова) 10 клас, с. 24
- Українська мова (Голуб, Новосьолова) 10 клас, с. 27
- Українська мова (Заболотний) 10 клас, с. 18
- Українська мова (Заболотний) 10 клас, с. 41
- Українська мова (Плющ, Тихоша, Караман) 10 клас, с. 202, 203
- Українська мова (Плющ, Тихоша, Караман) 10 клас, с. 204, 205
- Українська мова (Шевчук) 10 клас, с. 28
- Українська мова (Шевчук) 10 клас, с. 41
- Українська мова (Ющук) 10 клас, с. 41
- Українська мова (Ющук) 10 клас, с. 41, 42
- Українська мова (Ющук) 10 клас, с. 43, 44